

VIŠI PRIVREDNI SUD SR HRVATSKE

Presuda br. III PŽ-54/78-2
od 9.V 1978.

Vijeće: Petar Sremac, mr Veljko Vujović, dr Božidar Zubić

Cestovni saobraćaj - Naknada štete prouzročena saobraćajnom nesrećom - Oštećeni ima pravo na naknadu štete prouzročene automobilu u iznosu koji nije naknadjen od osiguratelja iz naslova franšize, iznos koji je svom ozlijeđenom vozaču platio za prvih 30 dana bolovanja, te na izgubljenju dobiti za vrijeme za koje se kamion mogao popraviti - Treba ukinuti prvostepenu presudu u dijelu koji se odnosi na iznos koji nije bio do konca zaključenja prvostepene rasprave formalno postavljen kao tužbeni zahtjev

Platnim nalogom prvostepenog suda br.Pl-2118/76 od 26.X 1976. godine naloženo je tuženom, kao osiguravajućoj organizaciji po osnovi obaveznog osiguranja od odgovornosti za štetu prouzročenu trećim osobama u saobraćaju, da plati tužitelju (organizaciji udruženog rada kao oštećenome) iznos od din. 75.236,15 s 8% kamata od 22.V 1976. godine do isplate i naknadi troškove izdavanja tog platnog naloga u iznosu od 1.419 dinara.

Tuženi je pravodobnim prigovorima osporio platni nalog u cijelosti. Posebno osporava tužbeni zahtjev u pogledu visine. Predložio je da se platni nalog ukine i tužbeni zahtjev odbije.

Tužiteljev odštetni zahtjev odnosi se na tri kategorije potraživanja. Prva, u iznosu od 2.292,95 din. spp tužitelj potražuje od tuženoga s naslova naknade štete prouzročene zbog toga, što je svom radniku - vozaču kamiona - isplatio za vrijeme liječenja od posljedica zadobijenih u sudaru (sudarilo se vozilo tužitelja i vozilo osiguravanika tuženoga), naknadu umjesto osobnog dohotka za vrijeme prvih mjesec dana bolovanja (jer te izdatke snosi tužitelj kao poslodavac, a ne socijalno osiguranje). Daljnji iznos od 3.000 dinara tužitelj potražuje od tuženoga s naslova naknade štete koju je pretrpio na način što mu je njegov, tj. tužiteljev osiguratelj, po osnovi dobrovoljnog - premijskog (kasko) osiguranja odbio naknaditi štetu nastalu u sudaru vozila s naslova ugovorene odbitne franšize. Treća, iznos od 69.963,20 dinara spp tužitelj potražuje od tuženog s naslova izgubljene dobiti (zarade) za vrijeme od 32 dana dok je trajao popravak u sudaru oštećenih tužiteljevih teretnih vozila (kamiona i prikolice), jer vozila

nisu bila u saobraćaju i tužitelj zbog toga nije privredivao onoliko koliko bi inače po redovnom tijeku stvari privredio da nije došlo do sudara odnosno oštećenja vozila. Specifikacija izgubljene zarade (koju tužitelj naziva "stojnina") dao je tužitelj u prilogu tužbe.

Prvostepeni sud je izveo dokaz vještačenjem putem knjigovodstvenog vještaka radi utvrđenja činjenice koliko dugo su oštećena tužiteljeva vozila bila na popravku i zbog toga izvan upotrebe, i radi utvrđenja visine prosječne tužiteljeve zarade s istim vozilima u odgovarajućem prethodnom razdoblju kad su vozila bila u saobraćaju.

Nadalje, prvostepeni sud je izveo i ostale dokaze ponuđene od stranaka, pa je nakon provedene rasprave donio presudu kojom je usvojio tužbeni zahtjev za iznos od dinara 47.237,70 spp (toč. I izreke), odbio višak tužbenog zahtjeva za isplatu iznosa od 28.018,45 din. spp (toč. II izreke). Konačno, odbio je tužbeni zahtjev koji glasi: "Tuženi je dužan platiti tužitelju naknadu s naslova stojnine za 204 dana" (toč. III izreke).

Prvostepeni sud u cijelosti usvaja nalaz i mišljenje sudskog vještaka.

U obrazloženju prvostepene presude navodi se da je sudski vještak pregledao poslove tužitelja, tj. tužiteljevu evidenciju i dokumentaciju u vezi s privređivanjem tužiteljevih vozila u prethodnoj godini prije sudara, i o troškovima tužitelja nastalim u vezi s dovođenjem tih vozila u ispravno stanje.

Prema ustanovljenju sudskog vještaka vozila nisu radila 235 dana. Popravak vozila izvršio je sam tužitelj u svojoj radionici (to među strankama nije sporno). Sudski vještak se djelomično oslonio i na nalaz i mišljenje procjenitelja štete - tužiteljevog kasko osiguratelja u dijelu kojim je taj vještak ustanovio da su oba vozila mogla biti popravljena u roku od 32 radna dana, pod pretpostavkom da su prije početka popravljivanja bili nabavljeni svi rezervni dijelovi koje treba ugraditi u oštećena vozila. Stoga je sudski vještak uzeo kao bazu za izračunavanje izmakle dobiti tužitelja ovo razdoblje od 32 dana - što uostalom i zahtijeva tužitelj od tuženoga kad postavlja odštetni zahtjev za naknadu štete zbog izgubljene zarade prema obračunu danom u specifikaciji štete "obračunu stojnine" od 11.V 1976.

Vještak je naime ustanovio da je opravdan zahtjev tužitelja za prve dvije kategorije u cijelosti u ukupnom

iznosu od 5.292,95 din. spp. Treća kategorija potraživanja (šteta zbog neprivredivanja vozila) je po nalazu i mišljenju vještaka i stajalištu prvostepenog suda samo djelomično opravdana i to iz slijedećih razloga.

Oba tužiteljeva vozila doista nisu radila u razdoblju od 14.XI 1975. godine do 23.VIII 1976. godine (235 radnih dana). Tužitelj traži odštetu zbog izgubljene zarade što vozila za vrijeme trajanja popravka od 32 dana nisu privredivala. Da bi se ustanovilo kolika je bila zarada prosječno po jednom radnom danu za oba vozila, vještak je najprije utvrdio koliko je ta zarada iznosila dnevno u razdoblju od 1.I do 30.IX 1975. godine. Vještak je uzeo u obzir: 70 izvršenih prijevoza, prijedjenu kilometražu s teretom od 69.293 km, i prijedjenu kilometražu bez tereta 14.354 km, pa je ustanovio da je prevezeno 18.814 kg tereta po jednoj vožnji. Ukupno ostvaren prihod iznosi din. 847.958,60; troškovi (amortizacija vozila, guma i drugo) iznose 781.657,86 din. Višak prihoda nad troškovima iznosi dakle 65.300,74 din. Ovaj iznos podijeljen s 228 radnih dana koliko su vozila radila u prethodnoj godini, daje prosječno ostvarenu netto dobit po jednom danu u iznosu od 290,80 dinara. Iznos od 290,80 din. pomnožen sa 32 radna dana daje rezultat u iznosu od 9.306,60 dinara. To predstavlja izmaklu dobit tužitelja. Vještak je nadalje utvrdio da režijski stvarni troškovi tužitelja iznose dnevno 1.002,40 din. To su troškovi koje je tužitelj imao iako vozila nisu radila. Taj iznos pomnožen s 32 dana daje daljnjih 32.076,80 din. koji također pripada tužitelju s naslova pretrpljene štete.

Kada se zbroje sve tri kategorije potraživanja po nalazu vještaka, koji prvostepeni sud usvaja u cijelosti, tužitelj ima pravo na naknadu štete u iznosu od 47.237,70 din. spp (2.855,30 din. za troškove isplate osobnog dohotka za prvih mjesec dana bolovanja radnika, 3.000 din. za štetu pretrpljenu zbog odbitne franšize osiguratelja dobrovoljnog osiguranja, 32.076,80 din. režijskih troškova stajanja vozila za 32 radnih dana i 9.305,60 din. izmakle zarade obračunate na bazi 32 dana dok vozila nisu privredivala).

Prvostepeni sud nije prihvatio prigovor tužitelja nalazu i mišljenju sudskog vještaka (tužitelj smatra da je vještak prenisko utvrdio nastalu štetu), jer taj prigovor smatra neosnovanim. Prvostepeni sud navodi da je tužitelj izričito izjavio da ne preinačuje, tj. ne povisuje tužbeni zahtjev za štetu nastalu zbog stajanja vozila preko 32 dana, ali da zadržava pravo da traži naknadu i za tu štetu, a ipak je u toč. III izreke odbio tužbeni zahtjev "za stojnicu za 204 dana".

Protiv prvostepene presude tužitelj (oštećeni) je podnio žalbu u dijelu kojim je odbijen s tužbenim zahtjevom za iznos od din. 28.018,45 spp (toč. II izreke presude) i za naknadu štete zbog "stojnine kamiona za 204 dana" (toč. III izreke). Predložio je da se prvostepena presuda preinači ili podredno ukine. Žali se zbog žalbenih razloga bitne povrede odredaba parničnog postupka, pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja i zbog pogrešne primjene materijalnog prava.

U žalbi ističe da je među strankama sporna samo visina pretrpljene štete. Na tu okolnost izveden je dokaz putem sudskog vještaka kolika je tužitelju nastala šteta zbog toga što vozila nisu radila za vrijeme trajanja popravka. Žalitelj smatra da je prvostepeni sud pogriješio kad je u cijelosti prihvatio nalaz i mišljenje sudskog vještaka. Po žaliteljevom shvaćanju trebalo je tužitelju dosuditi naknadu štete u cijelosti. Naročito prigovara nalazu sudskog vještaka u dijelu kojim je utvrdio da izgubljena dobit po jednom radnom danu vozila iznosi samo 290,80 din, umjesto znatno više od toga. Smatra da je vještak trebao u prvom redu uzeti u obzir brutto promet koji bi tužiteljeva vozila napravila da su radila devet mjeseci. Taj brutto promet po tvrdnji žalitelja izračunava se na bazi prevaljene kilometraže s teretom, a nakon toga se odbijaju stvarni troškovi. Vještak, međjutim, paušalno izračunava izmaklu dobit na bazi drugih pokazatelja. Osim toga treba uzeti u obzir još i okolnost da tijekom svih devet mjeseci nije uvijek isti opseg prometa, jer je neki mjesec promet veći a neki pak manji. Vještak, međjutim, uzima za bazu obračuna baš one mjesece kad je promet bio najslabiji. Inače u računskom pogledu žalitelj ističe da je nalaz vještaka točan.

Drugostepeni sud je žalbu odbio iz slijedećih razloga:

Prvostepena presuda donesena je pravilnom primjenom odredaba procesnog i materijalnog prava. Prvostepeni sud je proveo sve potrebne dokaze i utvrdio sve odlučne činjenice od kojih/zavisi pravilno donošenje presude, pa je na temelju tako pravilno utvrđenog činjeničnog stanja donio presudu koju je jasno i iscpno obrazložio. Obrazloženje prvostepene presude u biti prihvaća i drugostepeni sud.

Ne može se smatrati osnovanim tvrdnja žalitelja da je vještački nalaz utemeljen na pogrešnim pokazateljima. Ovo stoga što je vještak utvrdio baš iz tužiteljevih podataka u poslovnim knjigama za oštećena vozila prosječni brutto promet, troškove i čisti dohodak u razdoblju za proteklih devet mjeseci u godini prije sudara i pri tome uzeo u obzir sve one elemente koji su potrebni za izračunavanje prouzročene

štete. Prema tome nije točno da vještak nije uzeo u obzir brutto promet, troškove amortizacije, režijske troškove i pravilno izračunao izmaklu dobit tužitelja, jer se iz nalaza vještaka vidi baš protivno, tj. da su svi ti elementi točno uzeti u obzir prema stvarnom stanju iskazanom u podacima koji se nalaze u poslovnim knjigama tužitelja.

Konačno i sam tužitelj u računskom pogledu ne prigovara nalazu i mišljenju sudskog vještaka.

Treba još posebno istaći da je vještak uzeo u dobro tužitelju sve one izdatke koje tužitelj stvarno ima dok vozila nisu radila (režijske troškove) i nakon toga na bazi prosječno utvrđenog ostvarenog netto prihoda - zarade kroz svih devet mjeseci protekle godine, a ne na bazi mjeseci kad je promet bio najslabiji, utvrdio tu dobit i onda ju pomnožio sa brojem 32 dana za koje je utvrđeno da su se vozila mogla popraviti. U tom pogledu ni sama žalba ne stavlja primjedbe.

Što se pak tiče spomenute "naknade stoynine za 204 dana" tužbeni zahtjev u tom pogledu nije bio stavljen do zaključenja glavne rasprave, pa bez tužbenog zahtjeva po čl.2. ZPP-a nije bilo mjesta odlučivanju o tome (toč. III izreke). Ovaj drugostepeni sud je stoga ukinuo toč. III izreke prvostepene presude u cijelosti kao bespredmetnu. Navodi žalbe u pogledu naknade stoynine od 204 dana, ne mogu se uzeti u obzir, jer u drugostepenom postupku nije dozvoljeno preinačavati (povisiti) tužbeni zahtjev, pa sve da i je zahtjev stavljen određeno, a što ovdje nije bio slučaj (član 190, st.1. ZPP-a).

V.V.

VIŠI PRIVREDNI SUD SR HRVATSKE

Presuda br. III Pž 600/78-2
od 16.V 1978.

Vijeće: Petar Sremac, mr Veljko Vujović, Mira Vučina

Prijevoz stvari morem - Plaćanje vozarine - Potpis primaoca na teretnici - Izvršenje ugovora o prijevozu na temelju zaključenog ugovora - Da bi brodar imao pravo na vozarinu mora dokazati da je teret predao na odredište - Potpis primaoca na teretnici znači potvrdu primaoca da je teret primio - Kada je brodar sklopio ugovor o prijevozu